

Aprobat prin ordinul Ministrului Protecției Sociale, Familiei și Copilului
Nr. 76 din 08.09.09

GHID DE APLICARE PRACTICĂ

SISTEMUL DE PREVENIRE A SEPARĂRII

COPILULUI DE FAMILIE

Chișinău 2009

Acest ghid a fost elaborat pentru a susține procesul de consolidare a sistemului de prevenire a separării copilului de familie și a fost aprobat prin ordinul Ministrului Protecției Sociale, Familiei și Copilului Nr76, din 8 septembrie 2009.

Prezentul ghid face parte dintr-o serie de materiale metodologice elaborate pentru susținerea personalului angajat în sistemul de asistență socială:

1. Managementul de caz
2. Supervizarea în asistență socială
3. Sistemul de prevenire a separării copilului de familie
4. Mecanismul de referire a cazului în sistemul de servicii sociale
5. Mobilizarea comunității
6. Ghidul lucratorului social

Acest ghid a fost elaborat de către Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului cu suportul tehnic al Proiectului „Susținere în prestarea serviciilor de asistență socială eficiente și durabile” implementat de OPM/ EveryChild Moldova, finanțat de DFID/SIDA.

DFID

Department for
International
Development

CUPRINS:

1. INTRODUCERE
2. SISTEMUL DE PREVENIRE A SEPARĂRII COPILULUI DE FAMILIE: SCOP ȘI OBIECTIVE, ELEMENTE, PRINCIPII
3. PROCEDURA DE LUCRU ÎN CADRUL SISTEMULUI DE PREVENIRE A SEPARĂRII COPILULUI DE FAMILIE
4. COMISIA PENTRU PROTECȚIA COPILULUI AFLAT ÎN DIFICULTATE: INSTITUIRE, MODUL DE ACTIVITATE, SARCINILE COMISIEI
5. EXEMPLE DE SOLUȚINARE A CAZURILOR COPIILOR AFLAȚI ÎN DIFICULTATE
6. ANEXE
 - Anexa 1.** Formularul Avizului Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate.
 - Anexa 2.** Regulamentul cadru de activitate a Comisiei raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate, aprobat prin Hotărâre de Guvern Nr.1177 din 31 octombrie 2007.

1. INTRODUCERE

Acest ghid a fost elaborat pentru a susține procesul de consolidare a sistemului de prevenire a separării copilului de familie, fiind bazat pe analiza practicilor pozitive realizate în Republica Moldova. Ghidul este oferit pentru profesioniștii din domeniul asistenței sociale: asistentul social comunitar, asistentul social supervisor, șeful serviciului de asistență socială comunitară, specialistul în protecția drepturilor copilului, specialistul în problemele familiilor cu copii în situație de risc, membrii Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate, prestatorii de servicii sociale pentru copii aflați în dificultate și familiile acestora. Totodată ghidul urmărește scopul de facilitare a înțelegerii și implementării prevederilor Regulamentului cadru de activitate a Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate aprobat prin Hotărâre de Guvern Nr.1177 din 31 octombrie 2007 și de unificare a abordărilor și procedurilor din cadrul sistemului de prevenire a separării copilului de familie.

2. SISTEMUL DE PREVENIRE A SEPARĂRII COPILULUI DE FAMILIE: SCOP ȘI OBIECTIVE, ELEMENTE, PRINCIPII

Scopul și obiectivele sistemului de prevenire a separării copilului de familie

În Republica Moldova sistemul de protecție socială a copilului prevede diverse măsuri de susținere a copiilor aflați în dificultate. Una din aceste măsuri, oferită drept răspuns la situațiile de dificultate a copiilor rămași fără ocrotire părintească, este plasarea în îngrijire rezidențială. Această măsură de protecție prevede separarea copilului de familie și de mediul familiar lui, schimbarea modului lui de viață și relaționare ulterioară cu familia. Din acest motiv crearea sistemului de prevenire a separării copilului de familie este o necesitate de primă importanță pentru soluționarea eficientă a situației copilului aflat în dificultate.

Copilul aflat în dificultate este definit în felul următor: acesta este persoana cu vârsta cuprinsă între 0-18 ani, care se află temporar sau permanent în cel puțin una din următoarele situații:

- este supus oricăror forme de violență, vătămare, de abandon sau neglijare, de rele tratamente sau exploatare;
- este separat temporar sau definitiv de ceilalți membri ai familiei pe motiv de „deces al părinților, de decădere a lor din drepturile părintești, de abandon, de declarare a părinților ca fiind incapabili, de boală sau absență îndelungată, de eschivare de la educația copiilor, precum și în alte cazuri de lipsă a grijii părintești”¹;
- are necesități speciale (disabilități) care nu pot fi asigurate de către propria familie;
- nu dispune de condiții minime pentru supraviețuire și dezvoltare, sau este în incapacitate de îndeplinire a funcțiilor de importanță vitală.

Complexitatea situației copiilor aflați în dificultate determină în mare parte separarea copiilor de familie și plasarea lor în servicii sociale de tip rezidențial. Deoarece îndepărtarea copilului de familie și comunitate are un impact foarte mare asupra stării și vieții lui ulterioare, decizia cu privire la separarea de familie trebuie făcută cu maximă implicare și analiză a posibilităților alternative. Acest lucru se realizează în cadrul sistemului de prevenire a separării copilului de familie.

¹ Codul Familiei, art.112

Sistemul de prevenire a separării copilului de familie reprezintă un ansamblu de acțiuni, întreprinse de organele abilitate care urmăresc scopul prevenirii prin toate mijloacele posibile a separării copilului de familie și comunitate.

Sistemul de prevenire a separării copilului de familie are următoarele **obiective**:

- garantarea și promovarea bunăstării copilului, asigurarea dreptului copilului de a crește într-un mediu familial, pentru a-i asigura o dezvoltare armonioasă din punct de vedere emoțional, intelectual și fizic;
- asigurarea alegerii formei optimale de îngrijire a fiecărui copil aflat în dificultate, accentul fiind pus pe serviciile de tip familie și doar ca ultimă opțiune examinarea plasamentului copilului într-un serviciu de tip rezidențial.

Activitatea sistemului de prevenire a separării copilului de familie contribuie la înțelegerea mai profundă a cauzelor de dificultate în care se află copiii și familiile lor și a posibilităților de soluționare eficientă a acestor situații. Sistemul de prevenire a separării copilului de familie contribuie la promovarea drepturilor copilului. Treptat, funcționarea eficientă a acestui sistem va determina reducerea numărului de copii din instituțiile rezidențiale și va spori numărul de copii susținuți în propriile familii și a celor plasați în serviciile de tip familial. Acest lucru se va răsfrânge și asupra modului de monitorizare și gestionare a resurselor din sistemul de servicii sociale și va contribui la reorientarea lor spre serviciile, care în cel mai adecvat mod, răspund la necesitățile copilului aflat în dificultate.

Elementele sistemului de prevenire a separării copilului de familie

Sistemul de prevenire a separării copilului de familie este format din mai multe elemente care conlucrează între ele. Elementele acestui sistem sunt:

1. **Secția/Direcția de asistență socială și protecție a familiei** (în mun. Chișinău Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor)
Secția/Direcția de asistență socială și protecție a familiei, (în continuare S/DASPF) este o structură constituită în cadrul autorității publice locale de nivelul al doilea care asigură aplicarea legislației privind protecția socială a copilului și familiei. Această responsabilitate se realizează prin exercitarea funcției de Autoritate tutelară. Conform Codului Familiei, Autoritatea tutelară este responsabilă de „depistarea copiilor rămași fără ocrotire părintească, evidența acestora și, în fiecare caz aparte, în dependență de circumstanțele concrete, alegerea formei adecvate de protecție a copiilor”.

Mai jos este prezentată structura S/DASPF (vezi figura 1).

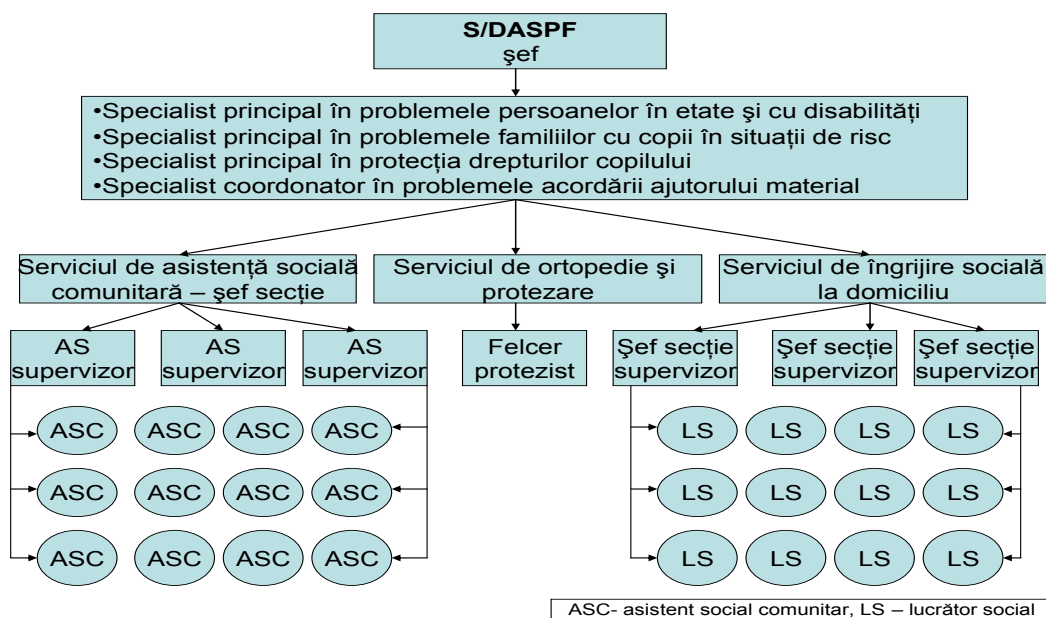

Figura 1

O parte din angajații S/DASPF au atribuții de serviciu legate direct de protecția socială a copilului și familiei. Aceste atribuții sunt repartizate între angajații S/DASPF în felul următor:

La nivelul serviciilor sociale primare:

- *Asistentul social comunitar* este responsabil de identificarea copiilor aflați în dificultate în raza localității pe care o deservește, efectuarea evaluării inițiale și susținerea familiei prin prestarea serviciului de asistență socială comunitară. Dacă situația copilului indică motive de îngrijorare, asistentul social comunitar referă cazul spre servicii sociale specializate. Pentru a realiza aceste responsabilități asistentul social comunitar trebuie să aibă formate competențe profesionale de identificare a copiilor aflați în dificultate și de evaluare a riscurilor pentru copil pentru a nu-i scăpa din vizorul asistenței sociale.
După ce forma de protecție a copilului aflat în dificultate este stabilită, asistentul social comunitar susține specialistul în protecția drepturilor copilului și specialistul în problemele familiilor cu copii în situație de risc în monitorizarea cazurilor copiilor plasați în serviciul de asistență parentală profesionistă, serviciul casei de tip familie, tutelă/curatelă din raza comunității pe care o deservește. În afară de aceasta, asistentul social comunitar realizează monitorizarea post-intervenție a copiilor reînțorși/reintegrați în comunitate din instituțiile de tip rezidențial.
- *Asistentul social supervisor* este responsabil de susținerea asistentului social comunitar în prestarea serviciului necesar copiilor aflați în dificultate. În colaborare cu asistentul social comunitar, el decide privind referirea cazurilor complexe spre servicii sociale specializate.
- *Șeful secției serviciului de asistență socială comunitară* este responsabil de referirea cazului copilului aflat în dificultate spre servicii sociale specializate și evidența lor. El asigură suportul necesar asistentului social comunitar și asistentului social supervisor pentru exercitarea atribuțiilor funcționale.

La nivelul serviciilor specializate:

- *Specialistul în problemele familiilor cu copii în situație de risc* se implică în soluționarea cazurilor referite de la nivel de comunitate, care necesită

intervenție complexă, dar nu prevede separarea copilului de familie și comunitate. El poartă responsabilitatea pentru realizarea evaluării complexe, elaborării și implementării planului individualizat de asistență a copilului. Aceste acțiuni se realizează cu contribuția asistentului social comunitar. Planul individualizat de asistență poate prevedea prestarea serviciilor sociale specializate de susținere a familiilor cu copii aflați în dificultate: servicii de zi, consiliere și informare.

- *Specialistul în protecția drepturilor copilului* se implică în soluționarea cazurilor copiilor referiți de la comunitate, care sunt susceptibili de a fi separați de familia lor biologică. El este responsabil de efectuarea evaluării complexe, elaborării și implementării planului individualizat de asistență. Aceste acțiuni pot fi realizate cu participarea asistentului social comunitar. Planul individualizat de asistență poate prevedea separarea copilului de familie. În asemenea situații, cazul va fi referit spre examinare Comisei pentru protecția drepturilor copilului aflat în dificultate pentru avizarea propunerii de separare a copilului de familie. Descrierea Comisiei este oferită mai jos.
- *Șeful S/DASPF*, ca reprezentant superior al Autorității tutelare în unitatea administrativ-teritorială de nivelul al doilea, poartă responsabilitatea finală pentru „alegerea formei adecvate de protecție a copiilor, asigurând condițiile necesare”² pentru creșterea și dezvoltarea copilului.

Așa dar, rolul S/DASPF, ca element al sistemului de prevenire a separării copilului de familie, constă în identificarea copiilor aflați în dificultate, evaluarea situației lor, determinarea formei optime de îngrijire și monitorizarea situației lor.

2. Serviciile sociale adresate familiilor și copiilor aflați în dificultate

Serviciile sociale adresate familiilor și copiilor aflați în dificultate sunt prestate de S/DASPF precum și de organizațiile ne-guvernamentale și cele private. Serviciile sociale care se încadrează în sistemul de prevenire a separării copilului de familie sunt serviciile de susținere a integrității familiei și serviciile alternative la formele instituționale de îngrijire a copilului. Printre aceste servicii se înscriu:

- *Serviciile sociale primare* prestate la nivel de comunitate: serviciul de asistență socială comunitară, care prevede identificarea copiilor aflați în dificultate, evaluarea situației copiilor și a familiei lor, informarea, consultarea, consolidarea capacităților familiei, suport în accesarea prestațiilor sociale, serviciilor medicale, educaționale, altele și serviciul de alimentare în cadrul cantinelor de ajutor social.
- *serviciile sociale specializate* prestate de specialiștii la nivel de raion: serviciile de asistență parentală profesionistă, serviciile casei de copii de tip familie, forma de protecție de tutela/curatela, serviciile centrelor de zi (reabilitare, consiliere, kineto-terapie, logopedie, dezvoltarea abilităților de auto-deservire și de viață independentă, ergoterapie, etc.)

Rolul serviciilor sociale, care se încadrează în sistemul de prevenire a separării copilului de familie, constă în și asigurarea copilului aflat în dificultate cu mediu un familial adecvat pentru buna creștere și dezvoltare.

3. Comisia pentru protecția copilului aflat în dificultate

Comisia pentru protecția copilului aflat în dificultate (în continuare - Comisie) este un organ instituit în cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul al

² Codul Familiei, art. 112

doilea, abilitat cu analiza situației copilului și eliberarea avizului de recomandare pentru aprobarea măsurilor de protecție a copilului aflat în dificultate și monitorizarea acestora.

Comisia are un caracter independent deoarece nu întrunește în componența sa reprezentanți ai S/DASPF și ai Direcției generale învățământ, tineret și sport. În acest fel se asigură imparțialitatea în luarea deciziilor. Comisia examinează evaluarea complexă a copilului aflat în dificultate, în baza căreia face recomandări privind forma optimală de îngrijire a acestuia. În cadrul Comisiei sunt propuse pentru audiență *doar cazurile pentru care se recomandă plasarea copilului în afara mediului familial*, cazurile pentru care „un asemenea plasament este necesar pentru a proteja copilul de daune considerabile care aduc prejudiciu vieții și sănătății lui”³. În situațiile în care Comisia este ferm convinsă că nu are o altă opțiune disponibilă pentru copil, ea eliberează avizul de recomandare a plasării copilului în servicii de tip rezidențial.

În situațiile în care este posibilă plasarea copilului în serviciile de tip familial, Comisia va respinge opțiunea de plasare a copilului în serviciul de tip rezidențial și va recomanda plasarea lui în unul din aceste servicii: tutela/curatela, serviciul asistența parentală profesionistă, casa de copii de tip familie.

Astfel Comisia, ca element al sistemului de prevenire a separării copilului de familie, realizează un rol de susținere a Autorității tutelare în procesul de luare a deciziei referitor la forma optimală de protecție a copilului aflat în dificultate.

4. **Sistemul informațional**

Sistemul informațional (baza de date, documentația, rapoartele, etc.) reprezintă un element de legătură și coordonare între elementele sistemului de prevenire a separării copilului de familie. Acesta asigură procesul de evidență și monitorizare a situației copilului plasat în serviciile sociale. În baza datelor din sistemul informațional se formulează concluziile privind problemele sociale existente la nivel de raion, ponderea copiilor aflați în îngrijire rezidențială, capacitatea serviciilor sociale existente de a face față problemelor copiilor aflați în dificultate, necesitatea consolidării serviciilor existente și dezvoltarea serviciilor noi.

Ca element al sistemului de prevenire a separării copilului de familie, sistemului informațional, contribuie la evidența și monitorizarea situației copilului aflat în dificultate.

Pentru asigurarea eficienței sistemului de prevenire a separării copilului de familie este importantă crearea și buna funcționare a tuturor elementelor sistemului (vezi figura 2) și respectarea principiilor pe care se bazează protecția socială a copilului și familiei.

³ Regulament cadru de activitate a Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate, aprobat prin HG nr.1177 la 31 octombrie 2007, art. 47

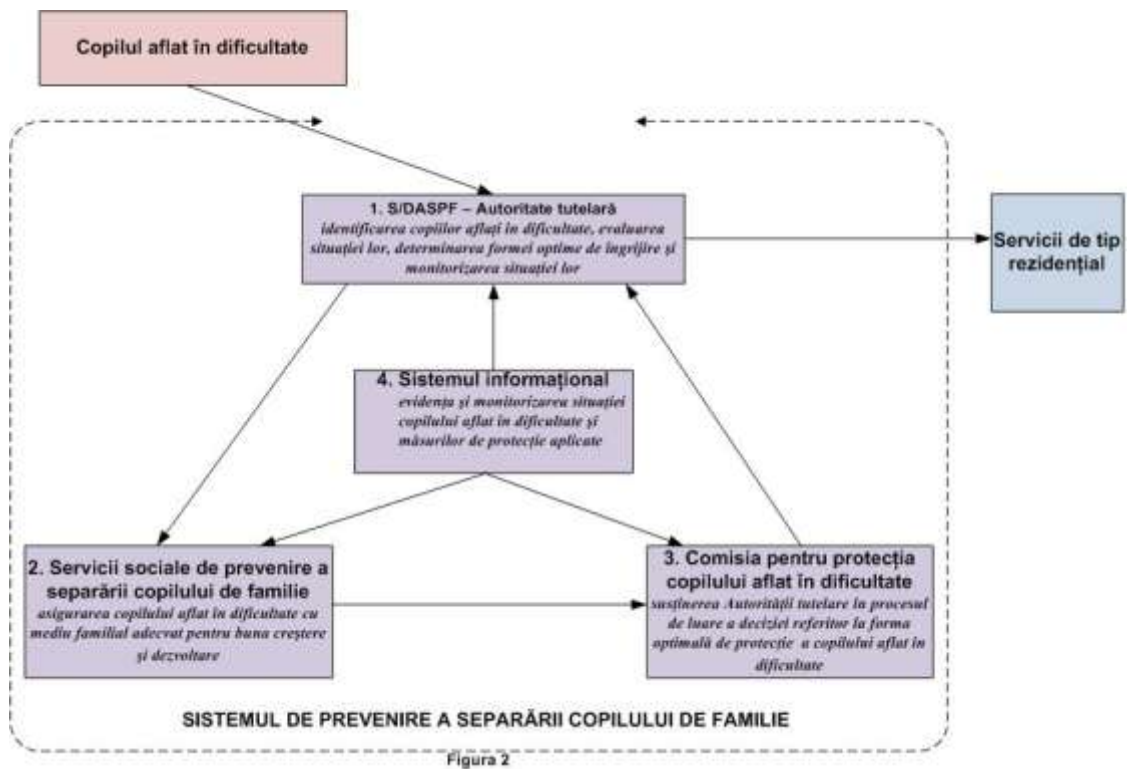

Figura 2

Principiile de funcționare ale sistemului de prevenire a separării copilului de familie

Principiul abordării multe-disciplinare: fiecare caz este examinat comprehensiv din toate punctele de vedere legate de viața și dezvoltarea copilului aflat în dificultate cu implicarea tuturor specialiștilor relevanți;

Principiul participativ: în fiecare caz decizia privind forma de protecție pentru copilul aflat în dificultate este luată de comun acord cu copilul, familia, reprezentantul legal al copilului și comunitatea;

Principiul confidențialității: informația privind copilul aflat în dificultate se păstrează cu confidențialitate și se comunică altor persoane doar cu acordul prealabil al copilului, a reprezentantului legal al acestuia sau familiei. În cazul în care situația copilului prezintă pericol pentru viața și sănătatea acestuia, asistentul social este obligat să informeze organele de resort despre situația copilului;

Principiile cu privire la drepturile copilului (conform Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, ratificată de Republica Moldova în anul 1993):

- *Interesul major al copilului* are prioritate la luarea deciziilor care îl afectează (Art.3);
- *Dreptul copilului la familie* pentru dezvoltare completă și sănătoasă a personalității sale (Art.9);
- *Responsabilitatea părinților* de a îngriji copiii lor și de a le asigura dezvoltarea fizică, mintală, spirituală, morală și socială (Art.18);
- *Necesitatea asigurării condițiilor* în care copilul ar fi în stare să-și exprime opiniile referitor la problemele care îl afectează și a faptului ca opiniile copilului să fie luate în considerare, în raport cu vârsta și nivelul de dezvoltare a copilului (Art.12);
- *Necesitatea menținerii relațiilor între frați / surori*, atunci când nu este posibil ca frații /surorile să locuiască împreună cu părinții lor biologici (Art.9);
- *Oportunitatea continuării creșterii copilului în mediul său etnic, religios, cultural și lingvistic* (Art.20, 29);
- *Obligativitatea acordării protecției și asistenței sociale* în cazul copilului care se află în dificultate. (Art.27)

3. PROCEDURA DE LUCRU ÎN CADRUL SISTEMULUI DE PREVENIRE A SEPARĂRII COPILULUI DE FAMILIE

Procedura de lucru în cadrul sistemului de prevenire a separării copilului de familie comportă un caracter complex. Ea prevede interacțiunea dintre diferite elemente ale sistemului și constă din câteva etape majore de lucru:

- I. Etapa de susținere a copilului și familiei aflate în dificultate
- II. Etapa de luare a deciziei privind separarea copilului de familie
- III. Etapa de monitorizare a situației copilului după separarea lui de familie

I. Etapa de susținere a copilului și familiei aflate în dificultate

- *Identificarea cazurilor copiilor aflați în dificultate* este o activitate realizată de către asistentul social comunitar prin interacțiune activă cu membrii comunității și cu instituțiile din comunitate: primăria, școala, grădinița, poliția, medicul de familie, ONG-le active în domeniul asistenței sociale, etc. Identificarea este urmată de evaluarea inițială a copilului.
- *Evaluarea inițială* a copilului aflat în dificultate și a situației lui este realizată de către asistentul social comunitar. Evaluarea inițială este o investigație de o sigură dată, realizată în urma vizitei la domiciliu a copilului. În baza informațiilor culese asistentul social comunitar întocmește raportul de evaluare inițială (ancheta socială). Dacă în rezultatul evaluării se depistează că este pusă în pericol viața sau sănătatea copilului, deschiderea cazului poate începe imediat cu asistența de urgență oferită în comunitate sau nivel de raion. Asistența de urgență poate să prevadă găzduirea și alimentarea copilului sau acordarea serviciilor medicale de urgență, intervenții în stoparea traficului, abuzului, neglijării copilului. După prestarea serviciilor de urgență cazul este supus evaluării inițiale. În acest context asistentul social comunitar trebuie să dispună de bune competențe de evaluare, în special în cazurile de abuz familial, când părintele ascunde acest fapt, precum și în cazurile când părintele este acuzat pe nedrept de rele tratamente.

La această etapă asistentul social comunitar în colaborare cu asistentul social supervisor trebuie să decidă modalitatea de susținere a copilului aflat în dificultate. El poate iniția evaluarea complexă a copilului și familiei lui. În baza evaluării se elaborează planul individualizat de asistență. Planul individualizat de asistență poate prevedea acțiuni de susținere în cadrul serviciului de asistență socială comunitară, serviciilor de zi, alimentarea în cadrul cantinei de ajutor social, servicii de consiliere și suport reciproc pentru părinții copiilor aflați în dificultate. În asemenea situații manager de caz este asistentul social comunitar. În procesul de implementare a planului individualizat de asistență, unele servicii pot fi prestate de specialiștii din cadrul S/DASPF sau din cadrul instituțiilor/organizațiilor prestatoare de servicii sociale.

Cazurile mai complexe, care reprezintă motiv de îngrijorare, când este prejudiciată viața și sănătatea copilului și nu există resurse disponibile la nivel de comunitate, sunt înaintate pentru referire spre serviciile sociale specializate de la nivel de raion.

- *Referirea cazului spre serviciile sociale specializate* se face prin intermediul asistentului social supervisor și șeful serviciului de asistență socială comunitară. Șeful serviciului de asistență socială comunitară înregistrează cazul în registrul de referire. Cazul care nu este susceptibil de separare a copilului de familie, dar necesită

intervenție specializată, este înaintat specialistului în problemele familiilor cu copii în situație de risc. Cazul care este susceptibil de separare a copilului de familie este înaintat specialistului în protecția drepturilor copilului. În ambele situații specialiștii devin manageri de caz.

- *Evaluarea complexă* a copilului aflat în dificultate și a situație lui este o investigație și analiză amănunțită, pe care o realizează managerul de caz cu implicarea specialiștilor relevanți. În procesul de evaluare complexă poate fi implicat asistentul social comunitar. Evaluarea complexă se realizează prin interacțiunea cu copilul, familia lui, rețeaua lui socială și instituțiile relevante.

În cazul copiilor cu dizabilități evaluarea complexă cuprinde și examinarea medicală. Pentru stabilirea gradului de dizabilitate și accesarea indemnizației de dizabilitate copilul este examinat în cadrul Centrului medicilor de familie de către Comisia medicală consultativă. Certificatul examenului medical este prezentat S/DASPF, prin intermediul căreia se face legătura cu Casa Teritorială de Asigurări Sociale. Astfel familia copilului cu dizabilități este înregistrată și poate accesa indemnizația.

În cazul copiilor cu nevoi educaționale speciale, acesta este supus evaluării în cadrul Comisiei medico-psiho-pedagogice care activează pe lângă Direcția generală învățământ, tineret și sport. În rezultatul examinării, copilul este diagnosticat și primește o recomandare privind instituția de învățământ care corespunde nevoilor sale educaționale.

- *Planul individualizat de asistență a copilului* se întocmește în baza evaluării complexe a copilului. Obiectivele planului individualizat de asistență a copilului se stabilesc numai după consultarea obligatorie a copilului, părinților și a membrilor familiei extinse care pot fi identificați. La întocmirea planului individualizat de asistență se acordă prioritate posibilităților de soluționare a situației copilului în ordinea în care urmează:
 1. Acordarea sprijinului necesar familiei pentru menținerea copilului în familia biologică și prestarea, după caz a următoarelor servicii:
 - serviciul de asistență socială comunitară,
 - serviciile centrului de zi,
 - serviciul de alimentare în cantinele de ajutor social,
 2. Plasarea copilului în familia extinsă sau la prietenii de familie:
 - forma de protecție tutela/curatela;
 3. Plasarea copilului într-un serviciu de tip familial:
 - serviciul de asistență parentală profesionistă,
 - serviciul casei de copii de tip familie;
 4. Plasarea copilului în unul din serviciile de tip rezidențial:
 - Centre de plasament temporar (pentru copii străzii, pentru copii rămași fără îngrijire părintească, pentru copii cu dizabilități, pentru copii în situație de risc)
 - gimnazii de tip internat, case de copii, școli internat auxiliare (pentru copii rămași fără îngrijire părintească, pentru copii cu dizabilități mintale severe, pentru copii cu deficiențe fizice și senzoriale)

În cazul în care S/DASPF ajunge la concluzia că copilul trebuie plasat în serviciul de tip rezidențial, atunci aceasta certifică în scris motivele propunerii plasamentului. Concluzia poate fi legată de imposibilitatea menținerii copilului în familia biologică sau imposibilitatea plasării în familia extinsă sau a prietenilor; incapacitatea sau inexistența serviciilor de tip familial.

II. Etapa de luare a deciziei privind separarea copilului de familie

- *Referirea la Comisia pentru protecția copilului aflat în dificultate*

În cazul în care S/DASPF ajunge la concluzia că copilul trebuie să fie separat de familie, se anunță convocarea ședinței Comisiei. Anunțul de convocare a ședinței Comisiei este făcut de specialistul în protecția drepturilor copilului. Ședința Comisiei are loc conform procedurilor prevăzute de Regulament. La ședință pot fi invitate persoanele relevante precum și copilul, părinții sau reprezentantul legal al copilului.

În procesul de examinare a cazului Comisia se conduce de cerințele minime necesare pentru recurgerea la separarea copilului de familie. Acestea sunt situațiile în care plasamentul în afara familiei este necesar pentru a proteja copilul de daune considerabile care prejudiciază viața și sănătatea lui și situațiile când evaluarea complexă demonstrează că un asemenea plasament va satisface necesitățile și interesul superior al copilului.

În rezultatul examinării cazului Comisia eliberează un aviz de recomandare. Comisia va aviza pozitiv plasamentul copilului în afara familiei în cazul în care se constată prezența condițiilor minime de recurgere la separarea copilului de familie. În cazul în care Comisia consideră că plasamentul în îngrijirea rezidențială nu este în interesul copilului, aceasta respinge recomandările făcute în acest sens și emite un aviz negativ cu întoarcerea dosarului S/ DASPF pentru reevaluare și colectare de probe suplimentare sau pentru plasament în altă formă de îngrijire.

- *Luarea deciziei finale privind separarea copilului de familie* se face de către Autoritatea tutelară în baza avizului pozitiv al Comisiei cu recomandarea plasamentului copilului în afara familiei.

III. Etapa de monitorizare a situației copilului după separarea lui de familie

- *Plasamentul copilului în servicii de tip rezidențial* se realizează conform regulamentelor serviciilor respective. Admiterea copilului în serviciile de tip rezidențial se realizează cu condiția prezentării copiei formularului de evaluare complexă și a copiei planului individualizat de asistență precum și a avizului Comisiei. Plasarea copilului în serviciile rezidențiale ale Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, ale Ministerului Educației și Tineretului și Ministerului Sănătății necesită prezentarea unui aviz cu permisiunea din partea ministerului respectiv.

Dacă Comisa decide plasarea copilului în serviciile de tip familial, atunci se aplică procedura de plasare a copilului conform cerințelor serviciilor respective. Plasarea copilului în serviciul de asistență parentală profesionistă se face după ce a avut loc potrivirea familiei de asistenți parentali profesioniști la copilul aflat în dificultate. Procedura de potrivire este descrisă în Regulamentul cu privire la serviciul de asistență parentală profesionistă, probat prin Hotărâre de Guvern Nr.1177 din 31 octombrie 2007. Procedura de potrivire este efectuată de către Comisie.

Plasamentul copilului în casa de copii de tip familial și tutelă/curatelă se face de către specialistul în protecție drepturilor copilului din cadrul S/DASPF conform cerințelor serviciilor respective.

- *Monitorizarea plasamentului copilului* în serviciile de tip rezidențial se efectuează conform regulamentelor serviciilor respective. Revizuirea plasamentului copilului plasat în servicii de tip rezidențial se efectuează de S/DASPF la cel mult 3 luni după plasament” și ulterior la necesitate, dar nu mai rar de o dată la 6 luni. Monitorizarea prevede re-evaluarea periodică a situației copilului și introducerea modificărilor în planul individualizat de asistență în dependență de progresele și rezultatele obținute. Monitorizarea este realizată de către managerul de caz, care poate fi specialistul în protecția drepturilor copilului sau specialistul din cadrul instituției prestatoare de servicii sociale. La finalizarea revizuirii se întocmește un raport în care se stipulează motivele menținerii copilului în serviciul de tip rezidențial și, în dependență de caz, acțiunile care urmează a fi întreprinse pentru a reintegra copilul în familia biologică sau extinsă sau într-un serviciu de tip familial.

Dacă copilul este plasat în servicii de tip familial, atunci în procesul de monitorizare a plasamentului copilului este implicat asistentul social comunitar.

Comisia la fel monitorizează situația copilului după plasarea lui în afara familiei. Acest lucru se realizează prin solicitarea informației cu privire la revizuirea planului individualizat de asistență prin intermediul S/DASPF. Monitorizarea situației copilului din partea Comisie este necesară pentru confirmarea corectitudinii de alegere a formei de îngrijire pentru copilul aflat în dificultate.

- *Reîntoarcerea/reintegrarea copilului în familie și comunitate* este un obiectiv important. Acesta este realizat conform planului individualizat de asistență a copilului. Procesul de reintegrare este realizat de specialiștii din cadrul serviciilor sociale specializate sau din cadrul S/DASPF, cu participarea asistentului social comunitar din raza unității administrativ-teritoriale în care este reintegrat copilul.
- *Monitorizarea post-intervenție*
După etapa de reîntoarcere/reintegrare a copilului în familie și comunitate are loc monitorizarea post-intervenție. De cele mai multe ori monitorizarea post-intervenție este efectuată de asistentul social comunitar. Acest lucru este coordonat cu managerul de caz din cadrul serviciilor specializate sau cu specialistul din cadrul S/DASPF. În cazul absolvenților instituțiilor rezidențiale, copiilor aflați în conflict cu legea, copiilor cu risc de abandon sau abuz se elaborează un plan de monitorizare post-intervenție. Acest plan se face pentru facilitarea integrării lor în comunitate și diminuarea riscului de reapariție a stării de dificultate.

4. COMISIA PENTRU PROTECȚIA COPILULUI AFLAT ÎN DIFICULTATE: INSTITUIRE, MODUL DE ACTIVITATE, SARCINILE COMISIEI

Instituirea Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate

Instituirea Comisiei se realizează de către Consiliu raional. În acest proces Consiliul raional este susținut de S/DASPF. Instituirea Comisiei se face în câteva etape: recrutarea membrilor, aprobarea componenței Comisiei și instruirea membrilor Comisiei.

Pentru recrutarea membrilor Comisiei, Consiliul raional face publică această activitate prin plasarea în mass media locală a anunțului cu privire la crearea Comisiei. Membrii Comisiei pot fi persoane recomandate din partea Consiliului raional, Consiliile locale, precum și din partea instituțiilor relevante (instituțiile de învățământ, Judecătoria, Comisariatul de Poliție, instituțiile medicale, ONG-le active în domeniul social, etc.).

Membri Comisiei pot fi persoane cu o experiență de cel puțin cinci ani în domeniul lucrului cu copiii. Persoanele recomandate sau cele care solicită de sine stătător postul de membru al Comisiei vor prezenta la Consiliul raional CV-ul. În urma preselecției, Consiliul raional organizează un interviu pentru a identifica competențele și calitățile persoanei precum și dorința acesteia de a participa la această activitate socială. În final Consiliul raional emite decizia de instituire a Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate și convoacă prima ședință de ordin organizatoric. La prima ședință a Comisiei se alege președintele și secretarul Comisiei și se stabilește planul de lucru.

Componenta Comisiei este următoarea:

- 2 membri numiți de către Consiliul raional, reprezentanți din partea Consiliului, care nu sunt angajații S/DASPF sau a Direcției generale educație, tineret și sport;
- 2 membri specialiști de profil (ex.: psiholog, psihiatru, medic sau pedagog);
- 2 membri delegați din partea ONG-urilor care activează în domeniul social. În cazul când în localitate nu sunt ONG-uri, atunci trebuie să fie numiți alți 2 membri independenți;
- 2 membri independenți, care se bucură de autoritate în comunitate, potrivite pentru activitatea de promovare a drepturilor copiilor (alese în bază de concurs).

Astfel, Comisia pentru protecția copilului aflat în dificultate este constituită din 8 membri, dintre care unul este ales în funcția de secretar responsabil. Secretarul responsabil nu are dreptul de vot.

Activitatea Comisiei începe cu instruirea inițială. Organizarea instruirii intră în responsabilitatea Consiliului raional și S/DASPF. Această activitate este coordonată cu Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului. Subiectele recomandate pentru instruirea inițială a membrilor Comisiei sunt:

- modul de funcționare a sistemului de protecție socială a copilului,
- tipurile de servicii sociale adresate familiilor cu copiii,
- etapele de dezvoltare a copilului și necesitățile lui,
- evaluarea situației și nevoilor copilului aflat în dificultate,
- modalități de soluționare a situației copilului aflat în dificultate,
- efectele instituționalizării,
- etc..

În afară de aceasta, Comisia trebuie să beneficieze de instruire în aplicarea Regulamentului cadru de activitate a Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate, procedura de lucru în cadrul sistemului de prevenire a separării copilului de familie, rolul și responsabilitățile membrilor Comisiei și celorlalți actori implicați în acest proces.

Comisia trebuie să beneficieze și de instruire continuă pentru aprofundarea cunoștințelor în subiectele cu care se confruntă mai des pe parcursul activității. Este recomandată organizarea instruirilor pentru 2-3 raioane în comun. Această modalitate de instruire sporește schimbul de experiență și încurajează spiritul de competitivitate necesar pentru consolidarea unui sistem eficient de soluționare a problemelor copiilor aflați în dificultate.

Modul de activitate al Comisiei

Modul de activitate al Comisiei este descris în Regulamentul cadru de activitate a Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate. Conform acestui regulament, Comisia se întrunește lunar în ședințe ordinare și, ori de câte ori este nevoie, în ședințe extraordinare. Ședința Comisiei poate fi petrecută în prezența a cel puțin 5 membri. Ședința Comisiei este condusă de președintele acesteia, iar în absența sa de către o altă persoană aleasă în unanimitate.

Convocarea ședințelor se face de către secretarul responsabil al Comisiei la sesizarea specialistului în protecția drepturilor copilului. Ședința Comisiei are loc nu mai târziu de 10 zile calendaristice din momentul sesizării. Toți membrii Comisiei primesc în prealabil setul necesar de materiale privind cazul care urmează a fi discutat în ședință.

Ședințele Comisiei nu sunt publice, însă Comisia poate admite la ședință și alte persoane, dacă consideră că prezența lor este utilă. În calitate de invitați permanenți sunt specialistul în protecția drepturilor copilului, specialistul în problemele familiilor cu copii în situație de risc, șeful S/DASPF. La ședința Comisiei pot fi invitate următoarele persoane/specialiști: specialiștii din cadrul S/DASPF, Direcției generale învățământ, tineret, și sport, Biroului minori și moravuri al Comisariatului de Poliție, cadrele didactice din instituțiile de învățământ, lucrătorul medical, asistentul social comunitar din localitatea în care domiciliază copilul, reprezentantul autorității unității administrativ-teritoriale în care domiciliază copilul, precum și însuși copilul și părinții lui sau reprezentantul lui legal.

Ședințele Comisiei au loc în spații special alese pentru a asigura confidențialitatea datelor și a informațiilor referitoare la copil, pentru a proteja persoanele în grija cărora este plasat copilul sau a asistenților parentali profesioniști precum și pentru a crea o atmosferă favorabilă pentru dezbaterile din ședința Comisiei.

Decizia Comisiei se ia cu majoritatea voturilor membrilor prezenți la ședință. Nici un membru nu are dreptul să se abțină de la vot. În caz de paritate de voturi președintele Comisiei are votul decisiv. În baza deciziei se eliberează avizul, care este semnat de președintele Comisiei și de ceilalți membri participanți la ședință, inclusiv de membrul care are opinie separată. În afară de recomandarea făcută, avizul cuprinde motivele care susțin decizia Comisiei (Anexa 1). Procesul-verbal al ședinței este întocmit de către secretarul responsabil al Comisiei în cel mult 48 ore de la încheierea ședinței.

Sarcinile Comisiei

Sarcină principală realizată de Comisie constă în examinarea celor mai complexe cazuri ale copiilor aflați în dificultate care prevăd separarea lor de familie și plasarea în servicii de tip rezidențial. Modul de realizare a acestei sarcini este descris în Capitolul 3 „Procedura de lucru în cadrul sistemului de prevenire a sperării copilului de familie”.

Alte responsabilități cu care este abilitată Comisia sunt:

1. Implicarea în procesul decizional din cadrul serviciului de asistență parentală profesionistă:
 - aprobarea asistenților parentali profesioniști;
 - potrivirea provizorie a copilului cu asistenții parentali profesioniști;
 - revizuirea anuală a competențelor profesionale ale asistenților parentali profesioniști.
2. Monitorizarea soluționării plângerilor.
3. Raportarea organelor superioare:
 - prezentarea rapoartelor la Consiliul raional;
 - prezentarea rapoartelor la MPSFC, Direcției protecție a familiei și copilului.

Implicarea în procesul decizional din cadrul serviciului de asistență parentală profesionistă

Responsabilitățile Comisiei referitor la serviciul de asistență parentală profesionistă și procedurile de lucru sunt reflectate în Regulamentul cu privire la serviciul de asistență parentală profesionistă.

- *Aprobarea asistenților parentali profesioniști.* Solicitanții la postul de asistent parental

profesionist sunt recrutați, evaluați și instruiți de S/DASPF sau altă organizație prestatoare de servicii de asistență parentală profesionistă (în caz când acest serviciu este prestat de altă organizație decât de S/DASPF). Rapoartele de evaluare a solicitanților sunt înaintate secretarului Comisiei pentru distribuire cu 10 zile înainte de ședința de examinare. Membrii Comisiei pot contacta specialistul în problemele familiilor cu copii în situație de risc, care a instrumentat cazul, înainte de ședință pentru a adresa întrebări sau pentru a clarifica detalii. La ședința Comisiei cazul este prezentat de specialistul responsabil care a evaluat solicitantul, se face prezentarea solicitantului la funcția de asistent parental profesionist și se discută candidatura lui. După aceasta se ia decizia de aprobare sau respingere a cererii. Decizia Comisiei este prezentată în scris S/DASPF, prestatorului de servicii de asistență parentală profesionistă, asistentului parental profesionist aprobat. Asistentul parental profesionist este înregistrat la S/DASPF. Odată cu emiterea avizului de aprobare, Comisia introduce în registrul asistenților parentali profesioniști următoarele date: numărul, vârsta și sexul copiilor plasați precum și tipul și perioada plasamentului.

- *Potrivirea provizorie a copilului cu asistenții parentali profesioniști.* Copilul care a fost evaluat și recomandat pentru plasarea în serviciul de asistență parentală profesionistă, trebuie să fie potrivit (verificată compatibilitatea dintre copil și adult) cu asistentul parental profesionist. Specialistul în protecția drepturilor copilului prezintă informația privind situația și necesitățile copilului, iar specialistul în problemele familiilor cu copii în situație de risc prezintă abilitățile și competențele asistentului parental profesionist. Comisia are rolul de potrivire provizorie a necesităților copilului cu aptitudinile și competențele asistentului parental profesionist. Acest lucru este necesar pentru a satisface cât mai bine necesitățile individuale ale copilului.
- *Revizuirea anuală a competențelor profesionale ale asistenților parentali profesioniști* este o procedură efectuată anual de către Comisie. Revizuirea anuală urmărește sporirea gradului de competență și abilitate profesională a asistentului parental profesionist, precum și asigurarea unei îngrijiri adecvate pentru copilul aflat în plasament. Revizuirea începe cu evaluarea asistentului parental profesionist efectuată de către specialistul în problemele familiilor cu copii în situație de risc sau de specialistul din cadrul organizației prestatoare a acestui serviciu. Specialistul întocmește raportul de evaluare și îl prezintă în ședința Comisiei. Raportul de evaluare poate conține una dintre următoarele recomandări:
 - a) persoana corespunde în continuare cerințelor pentru a activa în calitate de asistent parental profesionist, termenele și condițiile aprobării sale rămânând neschimbate;
 - b) persoana corespunde în continuare cerințelor pentru a activa în calitate de asistent parental profesionist, termenele și condițiile aprobării sale urmînd să fie revizuite, cu specificarea motivelor unei asemenea concluzii, precum și a noilor recomandări;
 - c) persoana nu mai corespunde cerințelor pentru a activa în calitate de asistent parental profesionist și nu este reaprobată.

Comisia are responsabilitatea de a decide cu privire la corespunderea asistentului parental profesionist cu cerințele postului și tipurile de plasament care pot fi oferite de acesta.

Monitorizarea soluționării plângerilor

- Comisiei îi revine, de asemenea, misiunea de monitorizare a soluționării plângerilor parvenite de la copii plasați în servicii sociale și de la alte persoane cu referire la copilul aflat în îngrijire. Regulamentul prevede pentru toți membrii Comisiei acces la orice tip de servicii de îngrijire pentru copii, posibilitatea de a face vizite la serviciile sociale adresate copiilor și recepționarea plângerilor, atât în formă verbală, cât și în formă scrisă, în timpul vizitelor. Comisia, de asemenea, poate primi plângeri la sediul

său, expediindu-le spre investigare și examinare Autorității tutelare. În caz de conflict de interese, Comisia are dreptul de a examina plângerea în mod autonom. După examinarea plângerii, Comisia împreună cu Autoritatea tutelară prezintă copilului și altor părți interesate rezultatele investigațiilor și recomandările făcute pentru redresarea situației.

Raportarea organelor superioare

- Comisia are responsabilitatea de a prezenta Consiliului raional un raport trimestrial de activitate. Aceste rapoarte trebuie să includă sinteza lucrului efectuat de Comisie cu specificarea celor mai frecvente probleme sociale, localităților cu cei mai mulți copii identificați în stare de dificultate, concluziilor cu privire la capacitatea de satisfacere a necesităților copiilor în dificultate de către serviciile existente, sugestiilor privind necesitățile de dezvoltare a noilor servicii de protecție a copilului sau de consolidare a celor existente.
- De asemenea, Comisia are responsabilitatea de a prezenta rapoarte anuale MPSFC, Direcției protecție a familiei și copilului. Aceste rapoarte trebuie să reflecte rezultatele lucrului efectuat, gradul de instituționalizare a copiilor aflați în dificultate și recomandările cu privire la dezvoltarea serviciilor sociale adresate familiilor cu copii.

5. EXEMPLE DE SOLUȚIONARE A CAZURILOR COPIILOR AFLAȚI ÎN DIFICULTATE

În acest capitol sunt prezentate câteva cazuri care au ajuns în atenția Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate. Acestea sunt cazuri reale. Pentru respectarea confidențialității numele beneficiarilor este schimbat și nu se indică localitatea în care domiciliază. Aici se oferă o un sumar succint al investigațiilor și analizei efectuate pe marginea cazurilor. Sumarul descrie aspectul practic al activității în cadrul sistemului de prevenire a separării copilului de familie și exemplifică modalitatea de examinare a cazului în cadrul Comisiei.

Cazul 1

Cazul a fost identificat de asistentul social comunitar la sesizarea polițistului de sector, care a raportat despre faptul că doi copii au fost maltratați de proprietarul unui magazin pe motiv de furt. Fiind bătuți cu cruzime, aceștia aveau nevoie de asistență medicală. Asistentul social a referit copiii la serviciile medicale de urgență din cadrul spitalului raional și a început evaluarea inițială a cazului.

Sumarul evaluării inițiale:

- Copii sunt frați: Vasile de 8 ani și Dumitru de 12;
- Mama a decedat;
- Tatăl se află în detenție;
- Copii nu frecventează școala;
- Frații locuiesc cu unchiul lor, care consumă alcool;
- Copii fură, pentru a obține mâncare;
- Copii nu beneficiază de supravegherea adulților și sunt lăsați la voia sorții.

În baza evaluării inițiale asistentul social referă cazul la specialistul pentru protecția drepturilor copilului din cadrul SASPF pentru a decide forma de protecție pentru acești copii.

Specialistul în protecția drepturilor copilului inițiază evaluarea complexă a cazului.

Sumarul evaluării complexe:

- Copiii sunt lipsiți de grija părintească de 2 ani de zile;
- Mama a decedat trei ani în urmă;
- La un an după decesul mamei, tatăl nimereste în penitenciar unde va petrece următorii 5 ani;
- Când mama era în viață, în familie deseori aveau loc scene de violență;
- Întrucât familia este venită din altă localitate, în satul în care domiciliază nu au rude sau relații apropiate cu băștinașii;
- Copiii au început să frecventeze școala, dar din lipsă de supraveghere și susținere au preferat să meargă la stână;
- Relațiile copiilor cu învățătorii și colegii din școală nu sunt din cele bune, în special în raport cu copilul mai mare, Dumitru, care creează tensiune printre copiii de seama lui;
- Vasile este mai liniștit, însă este în mare parte influențat de fratele mai mare. Vasile nu manifestă interes față de studii. După doi ani de școală, copilul nu a reușit să se integreze printre ceilalți copii;
- Copiii locuiesc într-o casă cu unchiul lor. Unchiul are 47 ani, nu este angajat în câmpul muncii, consumă alcool, are accese de violență. Copii au frică de el.

În baza evaluării complexe specialistul în protecția drepturilor copilului propune în cadrul *planului individualizat de asistență a copilului* înaintarea cazului pentru discuție la ședința Comisiei cu propunerea de plasare a copiilor pentru îngrijire în gimnaziul de tip internat din cadrul administrației publice locale.

Întrebările de bază discutate în cadrul ședinței Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate:

- De ce cazul a ajuns atât de târziu în atenția asistenței sociale?
- Ce părere au copiii vis-a-vis de plasarea lor în școala de tip internat?
- Ce suport poate fi oferit unchiului pentru ca acesta să-și asume responsabilitatea de îngrijire a copiilor? Este posibil ca acesta să devină tutore pentru copii?
- Ce posibilități reale există de a identifica în localitate un tutore pentru plasarea copiilor în tutelă? Există asistenți parentali profesioniști în această localitate pentru a lua copiii în plasament?
- Ce posibilități de implicare a copiilor în activități extrașcolare există pe lângă școală sau în cadrul comunității? Există posibilitatea de alimentare a copiilor, cel puțin o dată pe zi, cu o masă caldă în incinta școlii?
- Ce ONG-uri pot fi implicate pentru susținerea copiilor în comunitate?

Pe parcursul discuțiilor membrii Comisiei au constatat că circumstanțele în care se află copiii pun în pericol buna lor dezvoltare și securitate. Totodată, s-a constatat că nu există suficient potențial la nivel de familie și comunitate de a menține copii în localitatea în care domiciliază.

În baza acestor constatări Comisia pentru protecția copilului în dificultate a emis avizul. Avizul recomandă:

- Plasarea copiilor în școala de tip internat, cu revederea situației peste 3 luni.
- Menținerea legăturilor cu unchiul și lucrul asupra îmbunătățirii relațiilor dintre el și copii.
- Examinarea posibilității de plasare a copiilor în forma de protecție tutelă/curatelă

Cazul 2

Cazul a fost identificat de specialistul în protecția drepturilor copilului la sesizarea corpului didactic al școlii din sat. Dirigințele de clasă și administrația școlii consideră că fetița de 8 ani nu este în stare să asimileze curriculumul școlar pe motiv de retard mintal. Cazul se propune pentru examinare în cadrul Comisiei medico-psiho-pedagogică și identificare a capacităților copilului cu recomandarea de mai departe a programului de studii.

Sumarul evaluării inițiale:

- Fetița de 8 ani a repetat clasa I;
- Copilul este timid, suferă de subalimentare;
- De câteva ori pe parcursul anului de studii a avut pediculoză, motiv pentru care este marginalizată de copiii din clasă;
- Mama fetiței este părinte solitar;
- Veniturile familiei sunt foarte modeste;
- Cazul a fost examinat de Comisia medico-psiho-pedagogică care a constatat un retard mintal ușor și a recomandat plasarea copilului în școala auxiliară de tip internat, care se află în alt raion.

Pentru determinarea formei optime de îngrijire specialistul în protecția drepturilor copilului efectuează evaluarea complexă.

Sumarul evaluării complexe:

- Mama suferă de astm bronhial și are nevoie de tratament permanent;
- Mama are doar studii primare, este angajată în câmpul muncii, deseori lasă copilul de sine stătător de la vârsta de 5 ani;
- Din spusele vecinilor, copilul este neglijat;
- Veniturile familiei cu greu acoperă cheltuielile necesare;
- Buneii copilului au decedat 7 ani în urmă și suport din altă parte nu are;
- Corpul didactic al școlii încearcă să convingă mama că cel mai bun loc pentru copil este școala auxiliară, unde copilul va putea studia după un program simplificat și va beneficia de condiții materiale mai bune;
- După examinarea medico-psiho-pedagogică, care a constatat un retard mintal ușor la copil mama este foarte confuză cu privire la decizia de plasare a copilului în școala auxiliară.

În baza evaluării complexe, specialistul în protecția drepturilor copilului propune în cadrul *planului individualizat de asistență a copilului* înaintarea cazului pentru discuție la ședința Comisiei cu propunerea de plasare a copilului în îngrijire rezidențială în școala auxiliară.

Întrebările de bază discutate în cadrul ședinței Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate:

- În ce măsură școala din localitate promovează educația incluzivă a copiilor cu nevoi speciale?
- În ce măsură retardul ușor observat la copilul, este determinat de neglijarea manifestată de mamă?
- Cum poate fi susținut copilul în cadrul școlii de cultură generală?
- Cum poate fi susținută mama pentru a face față responsabilităților de părinte?

- Cum poate fi susținută mama pentru a beneficia de tratament anti-astmatic?
- Ce ONG-uri din localitate pot susține familia cu produse alimentare și îmbrăcăminte?

Pe parcursul discuțiilor membrii Comisiei au constatat că circumstanțele în care se află copilul sunt dificile, dar pot fi depășite. S-a constatat că există potențial neexplorat la nivel de comunitate și posibilități de a menține copilul acasă.

În baza acestor constatări Comisia pentru protecția copilului în dificultate a emis avizul. În aviz se recomandă:

- Menținerea copilului în școala de cultură generală, transferul fetei în clasa paralelă pentru a-i oferi un nou mediu, lucrul suplimentar cu copilul după ore în cadrul programului școlar prelungit, organizat de administrația școlii. Alimentarea copilului de 2 ori pe zi în cadrul școlii din contul primăriei. Organizarea odihnei copilului la tabăra de vară. Revederea situației copilului după 3 luni.
- Susținerea mamei cu tratament anti-astmatic: tratament sanatorial organizat prin intermediul SASPF, tratament medical gratuit prin intermediul Centrului medicilor de familie. Oferire de suport material din cadrul primăriei, Fondului de susținere socială a populației din cadrul SASPF. Implicarea ONG-ilor pentru susținerea familiei cu îmbrăcăminte, detergenți, produse alimentare. Pentru a evita cazuri de pediculoză și alte infecții, este necesară obligarea mamei de a aduce locuința în ordine igienico-sanitară, adecvată creșterii unui copil.

Cazul 3

Cazul a fost identificat de asistentul social comunitar prin comunicare cu membrii comunității. Vecinii raportează că în casa vecină locuiesc 3 copii de sine-stătător, fără supravegherea adulților. Copiii sunt liniștiți, dar ultimul timp sunt murdari, casa este neîngrijită, copiii nu au de mâncare.

Sumarul evaluării inițiale:

- Trei copii: două fete de 3 și de 12 și un băiat de 16 ani;
- Tatăl a decedat, fiind militar;
- Mama este plecată în Turcia, dar ultimul timp nu dă de știre;
- O perioadă copiii se aflau în supravegherea unei rude îndepărtate, care locuiește departe de copii și singură educă doi copii ai ei;
- Copiii sunt singuri în casă, încălzesc casa cu lemne, care sunt pe sfârșite;
- Nu au de mâncare;
- Băiatul merge la școală, dar fetița de 12 ani mai des stă acasă cu surioara de 3 ani;
- În localitate au o mătușă asigurată, dar aceasta nu vrea să aibă grijă de copii și nici să-i susțină financiar.

În baza evaluării inițiale asistentul social referă cazul la specialistul pentru protecția drepturilor copilului din cadrul SASPF pentru a decide forma de protecție pentru acești copii.

Specialistul în protecția drepturilor copilului inițiază evaluarea complexă a cazului.

Sumarul evaluării complexe:

- Copiii sunt foarte uniți și re trăiesc profund lipsa mamei;

- Mama este dată în căutare, după care se constată că ea are deja altă familie în Turcia, ea nu mai poate trimite bani acasă pentru a susține copiii și nu are de gând să se întoarcă;
- Copii sunt sănătoși, la școală se prezintă bine, au prieteni, sunt susținuți de profesori;
- Unica mătușă pe care o au copiii în comunitate nu vrea să-și asume nici o responsabilitate față de copii;
- Casa în care locuiesc este într-o stare satisfăcătoare.

Pentru soluționarea situației copiilor se elaborează *planul individualizat de asistență* care prevede înaintarea cazului pentru discuție la ședința Comisiei cu propunerea de plasare a copiilor pentru îngrijire în gimnaziul de tip internat, instituționalizarea fiind însoțită de despărțirea fraților.

Întrebările de bază discutate în cadrul *ședinței Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate*:

- Cum pot fi menținuți frații împreună? Există vre-o instituție rezidențială care are putea accepta copii de 3, 12 și 16 ani? La ce distanță se află această instituție de localitatea de domiciliere a copiilor?
- Care este opinia copiilor față de propunerea de plasare în școala de tip internat?
- Care sunt modalitățile de forțare a mamei pentru onorarea responsabilităților părintești?
- Cine ar putea deveni tutore pentru copii?
- Există asistenți parentali profesioniști sau case de copii de tip familie disponibile în localitate?
- Băiatul termină 9 clase, care sunt posibilitățile lui de angajare în câmpul muncii?
- Este posibil de aranjat copilul mai mic la grădinița din comunitate?

Pe parcursul discuțiilor membrii Comisiei au constatat că circumstanțele în care se află copiii sunt dificile, ei au nevoie de îngrijire din partea unui adult. S-a constatat că copii doresc să fie împreună, despărțirea ar însemna o tragedie și mai mare pentru ei.

În baza acestor constatări Comisia pentru protecția copilului în dificultate a emis avizul. În aviz se recomandă:

- Identificarea rapidă a unui tutore în comunitate cu perfectarea actelor în acest sens și plasarea copiilor în tutelă;
- Alimentarea copiilor de 3 ori pe zi la cantina școlii; perfectarea documentelor pentru aranjarea copilului de 3 ani la grădinița din comunitate; susținerea copiilor de 12 și 16 ani în cadrul școlii prin implicarea în acest proces a corpului didactic.
- Revederea situației copiilor peste 3 luni.

Anexa 1

Formularul

Avizului Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate,

din raionul _____

data ședinței _____

referitor la copilul (numele, prenumele, patronimicul) _____

anul nașterii (data, luna, anul) _____

domiciliat pe adresa _____

Cazul a fost prezentat în ședință pentru:

- a) Plasament în instituție rezidențială
- b) Plasament în Serviciul asistență parentală profesionistă
- c) Alte motive (de specificat) _____

Recomandările Comisiei:

1. _____
2. _____
3. _____

Motivele recomandării:

Membrii Comisiei și semnăturile:

Nr.	Numele, prenumele	Semnătura
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Anexa 2

REGULAMENT-CADRU
de activitate a Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate
Hotărârea Guvernului nr. 1177

I. Organizarea activității Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate

Dispoziții generale

1. Comisia pentru protecția copilului aflat în dificultate (în continuare - Comisie) este un organ abilitat cu eliberarea avizului pentru aprobarea măsurilor de protecție a copilului aflat în dificultate și monitorizarea acestora.
2. Comisia se instituie în cadrul autorității administrației publice locale de nivelul al doilea/municipiului Bălți și se subordonează Consiliului raional/municipal.
3. În activitatea sa, Comisia se călăuzește de prevederile Constituției Republicii Moldova, Legii nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, Codului familiei, adoptat prin Legea nr. 1316-XIV din 26 octombrie 2000, Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și altor acte normative ce țin de protecția drepturilor copilului, precum și de prezentul Regulament.

Obiectivele și atribuțiile Comisiei

4. Comisia are următoarele obiective:
 - a) garantarea și promovarea bunăstării copilului, asigurarea dreptului copilului de a crește într-un mediu familial, ținând seama, în primul rând, de interesul superior al copilului, pentru a-i asigura o dezvoltare armonioasă din punct de vedere emoțional, intelectual și fizic;
 - b) asigurarea alegerii formei optime de îngrijire a fiecărui copil aflat în dificultate, cu accent pe serviciile de tip familial, plasamentul într-un serviciu de tip rezidențial, aceasta fiind măsura finală de protecție a copilului.
5. Pentru realizarea obiectivelor trasate, Comisia se investește cu următoarele atribuții:
 - a) monitorizarea respectării prevederilor actelor normative, în cazul recomandării de a plasa copilul aflat în dificultate în serviciile de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciile de tip rezidențial;
 - b) plasarea copilului în familia asistenților parentali profesioniști, în conformitate cu Regulamentul cu privire la serviciul de asistență parentală profesionistă. Comisia examinează, doar cu titlu de excepție, cazurile de reintegrare a copilului din serviciile de asistență parentală profesionistă și serviciile de îngrijire rezidențială în familia biologică sau în cea extinsă;
 - c) informarea Consiliului raional/municipal despre necesitatea dezvoltării serviciilor noi de protecție a copilului sau extinderii celor existente;
 - d) monitorizarea serviciilor prestate copiilor aflați în dificultate;
 - e) înscrierea într-un registru special a organizațiilor neguvernamentale care prestează servicii de protecție a copilului în respectiva unitate administrativ-teritorială;
 - f) recepționarea plîngerilor ce țin de protecția copilului aflat în dificultate în diferite tipuri de servicii de îngrijire, examinarea și, după caz, readresarea lor pentru examinare autorității tutelare, monitorizarea examinării plîngerilor în cauză;
 - g) prezentarea rapoartelor trimestriale Consiliului raional/municipal și anual - Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului.

Instituirea Comisiei

6. Instituirea și componența Comisiei se aprobă prin decizia Consiliului raional/municipal.
7. Comisia este formată din 8 membri, inclusiv secretarul responsabil al Comisiei, avînd următoarea componență:
 - a) doi membri numiți de către Consiliul raional/municipal, care nu trebuie să fie

- angajați ai Secției asistență socială și protecție a familiei / Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău sau din cadrul Direcției generale învățământ, tineret și sport;
- b) doi membri specialiști de profil (psiholog, psihiatru, medic sau pedagog);
 - c) maximum doi membri delegați de către organizațiile neguvernamentale locale, iar în cazul în care nu există atare organizații în raion/municipiu, aceștia vor fi înlocuiți cu alți doi membri ai societății civile;
 - d) doi membri recrutați prin concurs prin anunțarea în mass-media locală a posturilor vacante ale membrilor Comisiei, cu organizarea ulterioară de către Consiliul raional/municipal a procedurilor de recrutare și selectarea în condițiile pct. 8 al prezentului Regulament-cadru.
8. Membrii Comisiei, cu excepția membrilor societății civile, sînt persoane cu studii superioare și cu experiență de cel puțin 5 ani de lucru cu copiii sau în activități legate de copii. Membrii societății civile sînt persoane cu studii superioare și competențe în domeniul asistenței sociale.
 9. Președintele și vicepreședintele Comisiei se aleg anual de către membrii Comisiei cu drept de vot.
 10. Secretarul responsabil al Comisiei este membru cu funcție permanentă și nu are drept de vot.
 11. Președintele Comisiei poartă răspundere pentru organizarea și funcționarea Comisiei, în conformitate cu prevederile prezentului Regulament.
 12. Secretarul responsabil al Comisiei:
 - a) supraveghează nemijlocit respectarea procedurii de organizare și desfășurare a ședințelor Comisiei;
 - b) comunică tuturor membrilor Comisiei și persoanelor interesate data, locul și ora desfășurării ședințelor, precum și ordinea de zi;
 - c) prezintă Comisiei persoana sau cazul care se va discuta în ședință;
 - d) asigură întocmirea proceselor-verbale și altor documente privind activitatea Comisiei;
 - e) îndeplinește alte sarcini pentru asigurarea bunei desfășurări a activității Comisiei.
 - f) Ședințele Comisiei
 13. Comisia se întrunește în ședințe ordinare lunar și, ori de cîte ori este nevoie, în ședințe extraordinare.
 14. Ședința Comisiei este deliberativă dacă la ea sînt prezenți cel puțin 5 membri.
 15. Ședința Comisiei este condusă de președintele acesteia, iar în absența lui - de către vicepreședinte. În caz de absență a secretarului responsabil, se va alege o persoană din cadrul membrilor Comisiei, care va suplini atribuțiile secretarului în timpul ședinței.
 16. Ședințele se convoacă de către președintele Comisiei, fie la sesizarea autorității tutelare cu privire la recomandarea plasamentului copilului aflat în dificultate în serviciile de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciile de tip rezidențial, fie la recepționarea cererii cu privire la aprobarea asistențelor parentali profesioniști de la prestatorul de servicii de asistență parentală profesionistă.
 17. Informația despre convocarea ședinței se face în scris și cuprinde, în mod obligatoriu, ordinea de zi a acesteia. La ședința Comisiei sînt invitați: autoritatea tutelară, șeful Secției asistență socială și protecție a familiei/ Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău și specialiștii în problemele familiei cu copii în situație de risc. Ședința Comisiei se convoacă nu mai tîrziu de 10 zile calendaristice din momentul sesizării.
 18. Ședințele Comisiei nu sînt publice. Comisia poate să admită prezența la ședință și a altor persoane decît cele informate, dacă consideră că prezența lor este utilă. La ședința Comisiei, dacă este necesar, pot fi invitate următoarele persoane /specialiști:

- specialistul din cadrul Direcției generale învățământ, tineret și sport, specialistul pentru minori și moravuri din Comisariatul de poliție, asistentul social sau reprezentantul autorității unității administrativ-teritoriale respective.
19. Examinarea cazurilor privitoare la copiii recomandați spre a fi plasați în serviciile de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciile de tip rezidențial ține de competența Comisiei din unitatea administrativ-teritorială în a cărei rază se află domiciliul copilului sau, după caz, în a cărei rază administrativ-teritorială a fost găsit copilul sau a fost abandonat de către mamă în unități medicale.
 20. În cazul convocării ședințelor de aprobare a plasamentului copilului de către Comisie în baza recomandărilor Secției asistență socială și protecție a familiei/Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău, secretarul responsabil al Comisiei va informa despre aceasta părinții, copilul, asistentul parental profesionist, precum și orice persoană care poate oferi informații referitor la caz.
 21. În cazul convocării ședințelor de aprobare a candidaților în calitate de asistenți parentali profesioniști, secretarul responsabil al Comisiei va informa despre aceasta candidații, precum și, după caz, alte persoane cu atribuții în evaluarea potențialilor asistenți parentali profesioniști.
 22. Înștiințarea se face în scris și se expediază persoanei interesate fie prin poștă, ca scrisoare recomandată, cu confirmarea de primire (transmisă cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data ședinței), fie prin curier, cu cel puțin 3 zile înainte de data ședinței.
 23. Confirmările de primire a înștiințărilor se înscriu într-un registru de către secretarul responsabil al Comisiei.
 24. Ședințele Comisiei se țin în spații special amenajate, pentru a asigura confidențialitatea datelor și a informațiilor referitoare la copil și la persoanele în grija cărora este plasat copilul, la asistenții parentali profesioniști, precum și confidențialitatea dezbaterilor din cadrul ședințelor Comisiei.
 25. Ședința Comisiei se desfășoară în următoarele etape:
 - a) În cazul aprobării plasamentului copilului în serviciile de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciile de tip rezidențial:
 - 1) prezentarea de către secretarul responsabil al Comisiei a datelor de identitate ale copilului și ale persoanelor prezente la ședința Comisiei;
 - 2) prezentarea raportului de evaluare complexă a situației copilului și a familiei, a planului individual de protecție a copilului, elaborat de către asistentul social, care a cercetat cazul, cu propuneri motivate referitoare la stabilirea unei măsuri de protecție;
 - 3) menționarea obligatorie, în cadrul raportului prevăzut la subpunctul (ii) al prezentului punct, a opiniei copilului față de măsura propusă, incluzând date referitoare la vârsta copilului, gradul de maturitate și capacitatea acestuia de a-și forma și exprima o opinie;
 - 4) audierea de către Comisie a copilului, a unuia dintre părinți sau a reprezentantului legal al copilului (persoanele prezente la ședința Comisiei pot fi audiate separat).
 - b) În cazul aprobării asistentului parental profesionist:
 - 1) prezentarea de către secretarul responsabil al Comisiei a datelor de identitate ale solicitantului spre aprobare ca asistent parental profesionist;
 - 2) prezentarea raportului de evaluare solicitantului, cu recomandările referitor la termenele și condițiile aprobării lui în calitate de asistent parental profesionist de către asistentul social care a instrumentat cazul.
 26. Avizul Comisiei se aprobă cu majoritatea voturilor membrilor prezenți la ședință. În

- caz de paritate de voturi, votul președintelui Comisiei este decisiv.
27. Fiecare membru al Comisiei are dreptul să-și expună opinia separată, care se înmânează președintelui Comisiei și se anexează la dosar. Opinia separată nu se anunță și nu se citește în ședința Comisiei.
 28. Avizul este semnat de președintele Comisiei și de ceilalți membri participanți la ședință, inclusiv de membrul care face opinie separată.
 29. Avizul Comisiei se comunică părinților, copilului, persoanei sau familiei, serviciului de îngrijire căruia i-a fost dat în plasament copilul, asistentului parental profesionist, Secției asistență socială și protecție a familiei / Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău, autorității tutelare în aceeași zi sau, după caz, în termen de 3 zile de la data ședinței. Procesul-verbal al ședinței se prezintă la Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău.
 30. Avizul se înscrie într-un registru de evidență de către secretarul Comisiei.
 31. Avizul Comisiei și raportul de evaluare se comunică autorității tutelare pentru luarea deciziei definitive.
 32. Comisia poate recomanda plasamentul copilului în altă unitate teritorial-administrativă decât aceea în care își desfășoară activitatea, dacă acest lucru îl cere interesul superior al copilului, cu avizul pozitiv al Comisiei din unitatea teritorial-administrativă din care face parte copilul. În acest caz, autoritatea administrației publice locale a cărei Comisie recomandă astfel de plasament își asumă responsabilitatea financiară pentru plasamentul în cauză.
 33. În situația prevăzută la punctul 32 al prezentului Regulament, Comisia competentă de a lua hotărâre prezintă Comisiei al cărei aviz este solicitat toate informațiile pertinente pe care le deține, referitoare la soluționarea cauzei, precum și motivul recomandării propuse.
 34. Comisia al cărei aviz este solicitat are obligația să comunice celeilalte Comisii hotărârea privind eliberarea avizului în termen de 15 zile de la primirea solicitării și a informațiilor prevăzute la punctul 33 al prezentului Regulament. Respingerea solicitării poate fi întemeiată numai pe motiv de protejare a interesului superior al copilului.
 35. În cazul nerespectării termenului prevăzut la punctul 34 al prezentului Regulament, avizul pozitiv al Comisiei este prezumat.
 36. Procesul-verbal al ședinței este întocmit de către secretarul responsabil al Comisiei în cel mult 48 ore de la încheierea ședinței.
 37. Procesul-verbal este semnat de președintele Comisiei și de secretarul ei responsabil.

II. Plasamentul copilului aflat în dificultate în serviciile de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciile de tip rezidențial

Principiile de luare a deciziilor

38. La luarea deciziilor referitor la protecția copilului organele cu responsabilități în domeniul protecției copilului vor ține cont de următoarele principii:
 - a) prevalarea interesului superior al copilului;
 - b) asigurarea dreptului copilului de a fi îngrijit de către părinții săi;
 - c) responsabilitatea părinților de a-și îngriji copiii și de a le asigura o dezvoltare fizică, mintală, spirituală, morală și socială adecvată;
 - d) asigurarea creșterii copilului într-un mediu familial pentru dezvoltarea deplină și armonioasă a personalității sale;
 - e) necesitatea de a dezvolta capacitatea copilului pentru ca aceasta să fie în stare să-și exprime opiniile referitor la problemele ce-l afectează și luarea în considerare a opiniilor copilului în funcție de vârsta și gradul său de maturitate;

- f) prioritatea menținerii relațiilor familiale, inclusiv plasarea împreună a copiilor din aceeași familie, în cazul în care nu este posibil ca aceștia să rămână cu părinții biologici;
 - g) oportunitatea creșterii în continuare a copilului în mediul său etnic, religios, cultural și lingvistic;
 - h) obligativitatea acordării protecției și asistenței sociale în cazul în care un copil se află în dificultate;
 - i) necesitatea păstrării în strictă confidențialitate a informației cu privire la copil și familia sa.
39. Organele cu responsabilități în domeniul protecției copilului: autoritatea tutelară, Comisia pentru minori, Comisia medico-psihologo-pedagogică (în cazul copilului cu dizabilități), Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău sau Comisia, pot lua decizii cu privire la plasamentul copilului în serviciile de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciile de tip rezidențial doar în conformitate cu prevederile prezentului Regulament.
40. Organele menționate la punctul 39 al prezentului Regulament trebuie să ia toate măsurile necesare, în limitele competenței, pentru a proteja copilul împotriva oricăror forme de violență, abandon sau neglijență, de tratament grosolan sau de exploatare.

Procedura de luare a deciziei cu privire la plasamentul copilului aflat în dificultate

41. În cazul în care parvine o declarație că un copil se află în dificultate și că are nevoie de protecție sau dacă părintele declară că el nu este în stare să-i ofere copilului îngrijirea necesară, oricare organ menționat la punctul 39 al prezentului Regulament, care a primit / înregistrat inițial declarația se obligă să o readreseze imediat Secției asistență socială și protecție a familiei/ Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău în vederea efectuării primei investigații.
42. Declarația poate fi făcută în scris sau oral de către orice persoană fizică sau juridică, inclusiv de către copil personal. Declarațiile făcute oral sînt înregistrate de către organele cu responsabilități în domeniul protecției copilului, menționate la punctul 39 al prezentului Regulament, într-un registru special prevăzut pentru plîngeri.
43. Fiecare declarație este adusă, în mod obligatoriu, la cunoștința autorității tutelare, care, la rîndul său, înscrie declarațiile într-un registru special, ținînd evidența nominală și completă a tuturor adresărilor și plîngerilor.
44. Dacă rezultatele primei investigații demonstrează că există motive de îngrijorare care prejudiciază viața și sănătatea copilului, Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău expediază cazul pentru evaluarea complexă a copilului și familiei acestuia asistentului social din unitatea administrativ-teritorială în care locuiește copilul și familia lui. Asistentul social respectiv, reieșind din rezultatele evaluării, elaborează planul individual de protecție a copilului. Orice evaluare de acest gen trebuie efectuată de un asistent social profesionist.
45. În timpul efectuării unei asemenea evaluări, asistentul social:
- a) interviează copilul;
 - b) conștientizează faptul că copilul este în stare să-și expună opiniile și că opiniile lui sînt luate în considerare, în funcție de vîrsta și gradul său de maturitate;
 - c) ia în considerare necesitatea de a implica specialiști relevanți în procesul de evaluare (medic pediatru, psiholog, psihopedagog, neuropsihiatru etc.);
 - d) determină, în cazul în care copilul nu poate rămîne în familia biologică, dacă există membri ai familiei extinse - rudele copilului pînă la gradul IV de rudenie inclusiv, sau prieteni de familie de care copilul este legat printr-o

afecțiune deosebită, bazată pe încredere, stimă și atașament reciproc și care doresc să îngrijească de copil.

46. Dacă rezultatele evaluării complexe demonstrează că, pentru a proteja și promova sănătatea și bunăstarea copilului, este necesară prestarea unor servicii de tip familial oferite în comunitate, Secția asistență socială și protecție a familiei / Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău va decide asupra modului de soluționare a cazului, ținând cont de serviciile existente în comunitate pentru protecția copilului.

Cerințele minime necesare pentru a recurge la separarea copilului de familia biologică

47. Nici un copil nu poate fi separat de familia sa biologică sau plasat într-un alt mediu decât în cazurile în care:
- a) un asemenea plasament este necesar pentru a proteja copilul de daune considerabile care prejudiciază viața și sănătatea lui;
 - b) evaluarea complexă demonstrează că un asemenea plasament va satisface necesitățile și interesele superioare ale copilului.
48. Condițiile materiale dificile ale familiei nu trebuie să constituie un motiv în sine suficient pentru a separa copilul de familia sa.
49. În cazuri de urgență, când copilul se află într-o situație de risc iminent, autoritatea tutelară este în drept să ia copilul forțat de la părinți fără acordul acestora. În cazul în care li se opune rezistență, autorității tutelare i se acordă sprijin din partea Inspectoratului de poliție. În asemenea cazuri, procurorul este informat, în termen de 24 de ore, despre luarea copilului de la părinți. Autoritatea tutelară acționează, în asemenea cazuri, în conformitate cu articolul 71 al Codului familiei, precum și cu prevederile prezentului Regulament.
50. În caz de urgență, autoritatea tutelară este în drept să plaseze copilul în orice formă de protecție (plasament) pe o perioadă de cel mult 72 de ore.
51. În cazul în care copilul este luat de la părinți în temeiul punctului 50 al prezentului Regulament, autoritatea tutelară sesizează imediat Secția asistență socială și protecție a familiei/ Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău care expediază imediat cazul, pentru evaluarea complexă a copilului și familiei (în conformitate cu punctul 44 al prezentului Regulament), asistentului social responsabil de instrumentarea cazului din unitatea administrativ-teritorială în care locuiește copilul și familia sa. Asistentul social respectiv, reieșind din rezultatele evaluării, elaborează planul individual de protecție a copilului.

Planul individual de protecție a copilului aflat în dificultate

52. Asistentul social din unitatea administrativ-teritorială în care locuiește copilul și familia sa are obligația de a începe evaluarea complexă și întocmirea planului individual de protecție a copilului imediat după primirea cazului de la Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău după recepționarea cererii de evaluare complexă sau după ce autoritatea tutelară a dispus plasamentul copilului în regim de urgență.
53. La întocmirea planului individual de protecție se acordă prioritate menținerii sau reintegrării copilului în familie sau, dacă aceasta nu este posibil, plasamentului copilului în familia extinsă sau la prieteni de familie. Obiectivele planului se stabilesc cu consultarea obligatorie a copilului, părinților și a membrilor familiei extinse care pot fi identificați. Se examinează și se recomandă serviciile de zi care ar putea veni în sprijinul menținerii copilului în familia biologică, extinsă sau la prietenii de familie.
54. Planul individual de protecție poate prevedea plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial numai în cazul în care nu a putut fi instituită tutela/curatela sau nu a

putut fi dispus plasamentul, în ordinea priorității: în familia extinsă, la prietenii de familie, la un asistent parental profesionist, la casa de copii de tip familie, într-un centru de plasament temporar sau centru maternal, în conformitate cu legislația în vigoare.

55. În cazul în care Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău ajunge la concluzia că copilul poate fi menținut sau reintegrat în familia biologică, extinsă sau la prietenii de familie, Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău acționează în continuare potrivit planului individual de protecție a copilului, luând toate deciziile corespunzătoare pentru aceasta, de comun acord cu autoritatea tutelară.
56. În cazul în care Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău ajunge la concluzia că copilul necesită a fi plasat într-un serviciu de tip familial sau apropiat mediului familial, Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău certifică în scris necesitatea plasamentului în serviciul de tip familial.
57. În cazul în care Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău ajunge la concluzia că copilul necesită a fi plasat într-un serviciu de tip rezidențial, Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău certifică în scris plasamentul respectiv, indicând concret care sînt motivele:
 - a) incapacitatea serviciilor de tip familial din comunitate de a proteja sănătatea și bunăstarea copilului, fapt ce poate conduce la vulnerabilitatea copilului;
 - b) imposibilitatea reintegrării copilului în familia biologică sau plasamentul lui în familia extinsă sau la prietenii de familie, ori nesatisfacerea interesului superior al copilului prin aceste măsuri de protecție;
 - c) imposibilitatea de plasare a copilului în serviciul de asistență parentală profesionistă, la casa de copii de tip familie, într-un centru de plasament temporar sau centru maternal, sau nesatisfacerea interesului superior al copilului prin aceste măsuri de protecție.
58. Certificatul este semnat de către asistentul social responsabil de instrumentarea cazului și șeful Secției asistență socială și protecție a familiei/ Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău și transmis autorității tutelare.
59. În cazul în care Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău prezintă un certificat, în conformitate cu punctele 56, 57 și 58 ale prezentului Regulament, autoritatea tutelară în timp de 24 ore sesizează președintele Comisiei referitor la necesitatea convocării ședinței Comisiei.
60. Ședința Comisiei se desfășoară în interval de cel mult 10 zile calendaristice de la primirea certificatului menționat la punctul 59 al prezentului Regulament.
61. Decizia definitivă a autorității tutelare se emite doar în baza avizului pozitiv motivat al Comisiei.
62. În procesul avizării membrii Comisiei:
 - a) acționează în conformitate cu prevederile punctelor 38, 47 și 48 ale prezentului Regulament;
 - b) iau în considerare probele prezentate în ședință;
 - c) examinează faptul dacă Secția asistență socială și protecție a familiei/ Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău a respectat cu strictețe prevederile prezentului Regulament privind recomandarea de a plasa copilul în serviciile de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciile de tip rezidențial.

63. Comisia avizează plasamentul copilului în serviciile de tip familial sau apropiat mediului familial, prevăzute la punctul 56 al prezentului Regulament, cu respectarea prevederilor acestuia și altor acte legislative și normative în domeniu.
64. În cazul în care Comisia ajunge la concluzia că prevederile prezentului Regulament au fost respectate și este în interesul superior al copilului plasamentul lui într-un serviciu de tip rezidențial, se menționează chestiunile la care urmează să se acorde o deosebită atenție în elaborarea și implementarea planului individual de protecție a copilului în cadrul serviciului de tip rezidențial.
65. În cazul în care Comisia consideră că prevederile prezentului Regulament nu au fost respectate întocmai sau nu este în interesul copilului plasamentul lui într-un serviciu de tip familial, apropiat mediului familial, sau în serviciu de tip rezidențial, după caz, Comisia respinge recomandările făcute în acest sens și emite un aviz negativ, cu restituirea cazului la Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău pentru reevaluare și colectare de probe suplimentare. Avizul Comisiei va prevedea numărul de zile acordate Secției asistență socială și protecție a familiei/Direcției pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău pentru reevaluare. Rezultatele reevaluării sînt aduse la cunoștința autorității tutelare.
66. Comisia va informa Consiliul raional/municipal despre necesitatea dezvoltării serviciilor noi sau extinderea celor existente.

Admiterea copilului în serviciile de tip rezidențial

67. Ministerul Educației și Tineretului, Ministerul Sănătății, Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului vor permite plasarea copilului într-un serviciu de tip rezidențial doar cu condiția prezentării următoarelor acte:
 - a) copia evaluării complexe a copilului și a familiei și planul individual de protecție a copilului;
 - b) copia avizului pozitiv al Comisiei.
68. Dacă, pentru plasamentul unui copil într-un serviciu de tip rezidențial, nu este solicitată permisiunea ministerului relevant, directorul serviciului rezidențial va primi copilul în instituție doar în cazul în care sînt prezentate actele menționate la punctul 67 literele a) și b) sau potrivit prevederilor punctelor 49 și 50 ale prezentului Regulament.

Revizuirea plasamentului

69. Secția asistență socială și protecție a familiei/Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău va revizui plasamentul copilului în serviciile de tip rezidențial la cel mult 3 luni după plasament. După aceasta revizuirile vor fi efectuate în funcție de necesitate, dar nu mai rar de o dată la 6 luni.
70. În cadrul revizuirii, Secția asistență socială și protecție a familiei/ Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău urmează să:
 - a) colecteze informația pe care o consideră necesară pentru a revizui situația familiei și să stabilească dacă plasamentul în serviciul de tip rezidențial corespunde în continuare necesităților și interesului superior al copilului;
 - b) se familiarizeze cu planul individual de protecție al copilului,
 - c) ia în considerare opiniile:
 - 1) familiei, persoanei sau organului în grija căruia s-a aflat copilul pînă la plasamentul lui în serviciul de tip rezidențial;
 - 2) copilului plasat în serviciul de tip rezidențial (în funcție de vîrstă și de gradul lui de maturitate);
 - 3) oricăror persoane din cadrul serviciului de tip rezidențial care dețin informație relevantă cu privire la copil.
71. La finalizarea revizuirii, care va dura cel mult 10 zile calendaristice, Secția asistență

socială și protecție a familiei / Direcția pentru ocrotirea și protecția minorilor din municipiul Chișinău va întocmi un raport în care se vor stipula următoarele:

- a) motivele menținerii plasării copilului în serviciul de tip rezidențial, după caz;
- b) planul individual de protecție a copilului, în cazul în care acesta urmează să fie reintegrat sau plasat într-o altă formă de protecție decât serviciul de tip rezidențial.

72. Raportul de revizuire se expediază autorității tutelare și Comisiei în cel mult 3 zile după finalizarea revizuirii.

Recepționarea și soluționarea plîngerilor ce țin de protecția copilului aflat în dificultate

73. Plîngerile ce țin de protecția copilului aflat în dificultate sînt examinate de către autoritatea tutelară.

74. Plîngerile parvenite de la alte organe de resort vor fi readresate, conform competenței lor, autorității tutelare sau Comisiei.

75. Autoritatea tutelară este obligată să investigheze toate plîngerile de referință pe care le primește și să raporteze Comisiei rezultatele investigațiilor.

76. Autoritatea tutelară și Comisia urmează să prezinte copilului și altor părți interesate rezultatele investigațiilor și recomandările ce rezultă din numitele rezultate.

77. Membrii Comisiei au acces la orice tip de serviciu de îngrijire a copilului.

78. Plîngerile recepționate verbal sau în scris în cadrul vizitelor, precum și alte plîngeri parvenite la Comisie, fie de la copilul plasat în îngrijire, fie de la alte persoane cu referire la copilul aflat în îngrijire, sînt transmise pentru investigare și examinare autorității tutelare sau pot fi investigate de către Comisie, dacă plîngerile sînt depuse împotriva autorității tutelare. În caz contrar, examinarea plîngerilor de către autoritatea tutelară nu va fi obiectivă, adică soluția propusă nu va satisface interesul superior al copilului.

79. Plîngerile pot fi făcute și anonim. Identitatea reclamantului poate fi dezvăluită numai cu acordul acestuia.

Dispoziții finale

80. Comisia este un organ consultativ, care activează pe baze obștești.

81. Consiliile raionale/municipale vor asigura comisiile cu localuri necesare pentru desfășurarea activității lor.

82. Consiliile raionale/municipale, de comun acord cu Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, vor organiza pentru membrii Comisiei cursuri inițiale de instruire și cursuri de instruire continuă.